

Vastaus valtuustoaloitteeseen talouden ennustamisen ja talousarvioprosessin kehittämisestä

Kunnanhallitus 09.12.2024 § 295
482/02.00/2024

Vihdin kunta on vastaanottanut 2.12.2024 valtuustoaloitteen, joka koskee talouden ennustamisen ja talousarvioprosessin kehittämistä. Aloitteessa esitetään toiveita kuukausittaisesta raportoinnista toimielimille, talouden ennusteen jatkuvasta päivittämisestä sekä talousarvioprosessin kehittämisestä.

Vuosittain talousarvion hyväksymisen jälkeen kunnanhallitus hyväksyy talousarvion täytäntöönpano-ohjeen, jossa määritellään talousarvion seuranta. Vuodesta 2022 lähtien talousarvion seuranta on ollut seuraava:

"Talousarvion toteutumista seurataan vähintään neljännesvuosittain tapahtuvalla raportoinnilla, joka toteutetaan kunnanhallitus- ja lautakuntatasolla. Toimielimet valvovat alaistaan toimintaa käyttösuunnitelmatason ja investointiosan raportoinnilla ja lisäksi esittävät sanallisen selvityksen poikkeamien syistä sekä toimenpiteistä, joita poikkeamien hallitsemiseksi tarvitaan."

Ennen vuotta 2022 Vihdissä oli ohjeena, että talousarviota seurataan toimielimittäin kuukausittain. Käytännön syistä, kuten toimielinten ja kirjanpidon aikataulut sekä henkilöstöressit, kuukausittainen raportointi toimielintasolla ei kuitenkaan ollut mahdollista. Tämän seurauksena raportointivaatimus muutettiin vähintään neljännesvuosittaiseksi, jotta raportointi valtuustolle olisi laadukkaampaa. Tämä ei kuitenkaan estä lautakuntia vaatimasta kuukausittaista raportointia.

Nykyisillä järjestelmillä jatkuva ennustaminen ei ole mahdollista. Ennuste syötetään käsin tulosalueen esihenkilön toimesta, ja näistä ennusteista kootaan koko kunnan ennuste. Käytännössä nykyisissä järjestelmissä yhden tulosalueen ennusteen muutos edellyttää kunnan kaikkien muiden ennustetasojen päivittämistä käsin uudelleen. Ennustemäärän kasvattamisen sijaan olisikin tärkeämpää panostaa ennusteiden laadukkuuteen ja poikkeamaraportoinnin oikea-aikaisuuteen. Jatkuvan ennustamisen mahdollisuutta on tarkoituksenmukaista arvioida uudelleen uusien järjestelmien käyttöönoton jälkeen.

Vuonna 2022 Vihdissä otettiin käyttöön kuukausibudjetointi, joka on parantanut seurantaan. Nykyisissä järjestelmissä jokainen erillinen raportti (ennuste, kuukausibudjetoitu arvio ja toteumatiedot) tulee ottaa erikseen ja koota omaksi raportiksi. Tämän vuoksi on rakennettu Kuntamaiseman kanssa yhteinen tiedolla johtamisen alusta, johon on koottu keskeisimmät talouden raportointikokonaisuudet. Näitä raportointitietoja on koottu vuodesta 2023 lähtien kunnan talouden seurannan koosteeksi. Kuntamaiseman raportit tulevat julkisiksi kuntalaisille vuoden 2024 loppuun mennessä, jolloin myös luottamushenkilöt voivat seurata kunnan talouden kehitystä reaaliaikaisesti.

Talousarvioprosessi on jatkuvaa kehittämistä. Aloitteessa esitetyt huomiot ovat arvokkaita ja ne huomioidaan seuraavassa talousarvioprosessissa. Kunnanhallitus antaa talousarvion laadintaohjeen ja kehyksen kesäkuussa.

Valmistelija Jere Laine etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5554.

Esittelijä Kunnanjohtaja Erkki Eerola

Ehdotus Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se

- 1) merkitsee vastauksena annettuun aloitteeseen seuraavan tiedoksi: talouden ennustaminen ja talousarvion laadinta ovat tärkeitä prosesseja, joita kehitetään vuosittain. Säännöllisen reaaliaikaisen talousseurannan mahdollistamiseksi kunta avaa kuntalaisten ja luottamushenkilöiden käyttöön vuoden 2024 lopulla Kuntamaiseman talousraportoinnin alustan. Alusta mahdollistaa kunkin toimielimen tai tulosalueen talouden seurannan reaaliaikaisena kuukausitasolla. Tämän lisäksi kukin toimielin voi päättää omalta osaltaan talouden seurannan tavoista sen lisäksi, mitä talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa määritellään kuntatasoisesti.

Kunnan talouden seurannan prosesseja tullaan tarkastellaan laajemmin vuoden 2025 aikana kunnan ottaessa käyttöön uudet taloushallinnon järjestelmät. Osana käyttöönottoprojektia on tarkoitus kehittää kunnan prosesseja huomioiden uusien järjestelmien mahdollisuudet. Tavoitteena on päästä tulevaisuudessa tarkempaan, ennustettavampaan ja läpinäkyvämpään talousseurantaan.

Vuoden 2026 talousarvion laadintaohjeen sekä kehyksen hyväksymisen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota talousarviokehityksen tarkkuustasoon prosessin kehittämiseksi. Mikäli talousarviokehityksen arvioissa tapahtuu merkittäviä muutoksia esimerkiksi verotulojen osalta, talousarviokehitys päätetään uudelleen.

- 2) katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että se

- 1) merkitsee vastauksena annettuun aloitteeseen seuraavan tiedoksi: talouden ennustaminen ja talousarvion laadinta ovat tärkeitä prosesseja, joita kehitetään vuosittain. Säännöllisen reaaliaikaisen talousseurannan mahdollistamiseksi kunta avaa kuntalaisten ja luottamushenkilöiden käyttöön vuoden 2024 lopulla Kuntamaiseman talousraportoinnin alustan. Alusta mahdollistaa kunkin toimielimen tai tulosalueen talouden seurannan reaaliaikaisena kuukausitasolla. Tämän lisäksi kukin toimielin voi päättää omalta osaltaan talouden seurannan tavoista sen lisäksi, mitä talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa määritellään kuntatasoisesti.

Kunnan talouden seurannan prosesseja tullaan tarkastellaan laajemmin vuoden 2025 aikana kunnan ottaessa käyttöön uudet taloushallinnon järjestelmät. Osana käyttöönottoprojektia on tarkoitus kehittää kunnan prosesseja huomioiden uusien järjestelmien mahdollisuudet. Tavoitteena on päästä tulevaisuudessa tarkempaan, ennustettavampaan ja läpinäkyvämpään talousseurantaan.

Vuoden 2026 talousarvion laadintaohjeen sekä kehyksen hyväksymisen yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota talousarviokehityksen tarkkuustasoon prosessin kehittämiseksi. Mikäli talousarviokehityksen arvioissa tapahtuu merkittäviä muutoksia esimerkiksi verotulojen osalta, talousarviokehitys päätetään uudelleen.

2) katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Tiedoksi